

YR ADRAN ADDYSG A PHLANT

DOGFEN YMGYNGHOROL

Cynnig i newid natur y ddarpariaeth yn

Ysgol Rhys Prichard

*Ein Gweledigaeth....Cymuned yw Sir Gaerfyrddin lle mae'r
plant yn ddiogel ac yn cael eu meithrin, a lle rhoddir
cefnogaeth i ddysgwyr o bob oedran gyflawni eu potensial
addysgol llawn*

Gareth Morgans

Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

Yr Adain Moderneiddio Ysgolion

Sara Griffiths, Rheolwr y Tîm Moderneiddio

Os oes angen y wybodaeth hon arnoch mewn print bras,
mewn Braille, neu ar dâp sain, cysylltwch â'r Adran
Addysg a Phlant

E-bost: aaprma@sirgar.gov.uk

Rhif Ffôn: 01267 246476

Ar 25 Mehefin 2018, yn unol â Chynlluniau Strategol Llywodraeth Cymru, lansiodd yr Awdurdod Lleol [Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin](#) a'n gweledigaeth ar gyfer Sir Gaerfyrddin ddwyieithog. Er mwyn cyflawni hyn byddwn yn sicrhau twf sylweddol mewn addysg cyfrwng Gymraeg i gynyddu nifer y plant a phobl ifanc sy'n dod yn rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg ac sydd â'r gallu i ddefnyddio'u hieithoedd yn hyderus gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle.

Gyda golwg ar hynny, mae'r Awdurdod Lleol yn gyfrifol am roi'r addysg a'r cyfleoedd gorau posibl i'w cymunedau ac mae'n credu y gellir cyflawni hyn drwy amcanion penodedig. Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin yn gwbl gefnogol i'r nod bod yr holl ddisgyblion yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'n rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg erbyn diwedd Cyfnod Allweddol 2 a bydd yn darparu gwasanaethau a fydd yn sicrhau cyfleoedd dysgu o ansawdd da ar gyfer holl blant, pobl ifanc ac oedolion Sir Gaerfyrddin, a thrwy hynny'n eu galluogi i wireddu eu llawn botensial fel dysgwyr gydol oes yng nghyd-destun natur ddwyieithog unigryw'r Sir.

Mae'r Awdurdod Lleol nid yn unig yn cefnogi'r weledigaeth hon, ond mae'n llwyr gefnogol i Gymru ddwyieithog. Ar 10 Gorffennaf 2017 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru "Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg" gyda'r nod o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru erbyn 2050. Mae'r ddogfen yn rhoi ystyriaeth i dair prif thema:

- Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg;
- Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg; a
- Chreu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun.

Mae'n rhaid inni ystyried pob un o'r rhain yn ein hardal leol ein hunain lle y gall ein system addysg gefnogi, datblygu a chynnal dwyieithrwydd.

Er mwyn cefnogi Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin a pholisïau cenedlaethol o ran symud ysgolion y sir ar hyd continwrm y Gymraeg, mae'r ddogfen ymgynghori hon yn nodi cynigion o ran newid natur y ddarpariaeth yn **Ysgol Rhys Prichard**.

Bydd y broses ymgynghori yn dilyn y canllawiau a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru fel y nodwyd yng [Nghôd Trefniadaeth Ysgolion 2018](#) ac yn cynnwys parhau penodol sydd â diddordeb. Bwriedir i'r wybodaeth a geir yn y ddogfen hon egluro'r cynigion ynghylch eich ysgol a chynorthwyo'r broses ymgynghori.

Gareth Morgans

Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

Rhestr Byrfoddau

ADY	Anghenion Dysgu Ychwanegol
ND	Nifer derbyn
CSC	Cyngor Sir Caerfyrddin
CC	Cynradd Cymunedol
Dff	Dwy Ffrwd
CS	Cyfrwng Saesneg
Estyn	Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
CALI	Cyferwerth ag Amser Llawn
ALI	Awdurdod Lleol
MCYC	Mesur Capasiti Ysgolion yng Nghymru
RhMA	Rhaglen Moderneiddio Addysg
NOR	Nifer y disgyblion ar y gofrestr
CYBLD	Cyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion
RhA	Rhan-amser
WESP	Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
LIC	Llywodraeth Cymru
CC	Cyfrwng Cymraeg

Y cynnwys

Rhif	Pwnc	Tudalen
1	Cyflwyniad	6
2	Dwyieithrwydd	8
3	Y Broses Ymgynghori	14
4	Yr ysgolion y bydd y cynnig hwn yn effeithio arnynt	18
5	Y Cynnig - Ysgol Rhys Prichard	20
6	Gwerthuso'r Trefniadau Presennol	26
7	Atodiad A	28
8	Atodiad B	30
9	Atodiad C	31
	Y DUDALEN OLAF	39

1. Cyflwyniad / Cefndir / Y Rhesymeg dros Newid

Y Ddarpariaeth Bresennol / y Sefyllfa Bresennol / Cefndir

Mae Ysgol Rhys Prichard yn ysgol gynradd drawsnewidiol (gweithio tuag at fod yn gyfrwng Cymraeg) i blant 4-11 oed. Lleolir yr ysgol ar gyrion Llanymdyfri ac mae'n gwasanaethu'r dref a'r ardal wledig gyfagos.

Yn ystod y 5 mlynedd diwethaf bu cynnydd parhaus yn nifer y disgyblion sy'n dewis mynychu'r ffrwd cyfrwng Cymraeg a gostyngiad yn nifer y disgyblion sy'n dewis mynychu'r ffrwd Saesneg.

Mae'r Awdurdod Lleol yn gyfrifol am roi'r addysg orau posibl i bob disgybl ac mae'n credu bod darparu cyfleoedd dwyieithog yn chwarae rhan yn hyn. Mae hyn yn cyd-fynd ag un o amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin 2017-2020 sef **sicrhau "bod yr holl ddisgyblion yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r iaith yn rhugl erbyn diwedd Cyfnod Allweddol 2 yn unol â'u cam datblygiad disgwylidig."** Y ffordd orau o greu unigolion dwyieithog, hyderus yw drwy drochi'r disgyblion yn y Gymraeg.

Y Rhesymeg dros Newid

Mae'r cynnig hwn wedi cael ei lunio mewn ymateb i Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae gan yr Awdurdod Lleol weledigaeth ar gyfer Sir Gaerfyrddin ddwyieithog. I gyflawni hyn, byddwn yn gwneud y canlynol, yn unol â 'Cymraeg 2050 - Miliwn o Siaradwyr Cymraeg':

"Sicrhau twf sylweddol mewn addysg a hyfforddiant cyfrwng Cymraeg i gynyddu nifer y bobl o bob oed sy'n dod yn rhugl mewn Cymraeg a Saesneg ac sydd â'r gallu i ddefnyddio'u hieithoedd yn hyderus gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle"

O ganlyniad, mae'r Awdurdod Lleol ar hyn o bryd yn datblygu cynllun i ddarparu adeilad addas newydd i Ysgol Rhys Prichard ar gyfer addysgu a dysgu yn yr 21^{ain} Ganrif, a fydd yn bodloni'r galw presennol a'r galw yn y dyfodol am addysg cyfrwng Cymraeg a chyfleoedd amlieithog yn unol â'r cwricwlwm newydd a gaiff ei lansio yn 2022.

Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg, un o amcanion yr Awdurdod Lleol yw **"cynorthwyo ein hysgolion dwy ffrwd a thrawsnewidiol i ddod yn ysgolion cyfrwng Cymraeg."**

Oherwydd y galw cynyddol am leoedd addysg cyfrwng Cymraeg yn ardal Llanymddyfri, cynnig yr Awdurdod Lleol yw:

- o 1 Ionawr 2020 fod darpariaeth yr ysgol yn newid i Gyfrwng Cymraeg.

Os gweithredir y cynnig, bydd yr holl ddisgyblion yn y dyfodol yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg gan sicrhau'r gallu i gyfathrebu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Darperir cefnogaeth yn ôl yr angen i bob disgybl drwy gyfrwng y Gymraeg. Hefyd mae'n bwysig nodi bod disgwyl i'r holl athrawon wahaniaethu'r holl ddarnau gwaith ar sail anghenion y disgyblion.

Bydd y cynnig hwn yn cyflawni'r 7 deilliant isod fel y pennwyd gan Lywodraeth Cymru yng 'Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin'

- Deilliant 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg
- Deilliant 2: Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella'u sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd
- Deilliant 3: Mwy o ddisgyblion 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau trwy gyfrwng y Gymraeg
- Deilliant 4: Mwy o ddisgyblion a myfyrwyr 14-19 oed yn astudio pynciau trwy gyfrwng y Gymraeg, mewn ysgolion, colegau, a dysgu seiliedig-ar-waith
- Deilliant 5: Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg
- Deilliant 6: Darpariaeth cyfrwng Cymraeg i ddysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY)
- Deilliant 7: Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus

Yn ogystal bydd y cynnig hwn yn cysylltu â pholisïau Llywodraeth Cymru fel y nodir isod:

- Ailysgrifennu'r Dyfodol
- Dyfodol Llwyddiannus
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Strategaeth Ddrafft Llywodraeth Cymru (miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050); a
- Rhaglen Addysg ac Ysgolion ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif

2. Dwyieithrwydd

2.1 Manteision Dwyieithrwydd

Beth yw ystyr bod yn ddwyieithog?

Y gallu i fyw eich bywyd bob dydd yn defnyddio dwy iaith.

Y gallu i newid o un iaith i'r llall yn rhugl a hyderus pan fyddwch yn dymuno.

Manteision bod yn ddwyieithog

Addysg

- Mae plant dwyieithog yn tueddu i fod yn fwy llwyddiannus mewn addysg. Maent yn tueddu i gyflawni'n well mewn tasgau.
- Mae pobl ddwyieithog yn ei gweld yn haws i ddysgu ieithoedd ychwanegol.
- Mae plant mewn addysg Gymraeg yn gwneud gystal, os nad gwell, yn Saesneg â phlant sy'n cael addysg Saesneg.

Tystiolaeth:

<https://www.estyn.llyw.cymru/sites/default/files/documents/Saesneg%20yng%20nghyfnodau%20allweddol%202%20a%203%20-%20Mehefin%202014.pdf>

Gyrfa

- Mae siarad dwy iaith yn rhoi sgîl arall i'w roi ar eich ffurflen gais a'ch CV.
- Ar gyfartaledd, mae pobl ddwyieithog yn ennill 11% o gyflog ychwanegol.
- Mae angen gweithleoedd dwyieithog ar gyflogwyr, gan fod angen darparu gwasanaethau'n ddwyieithog yn unol â'r Papur Safonau Cymraeg.

Tystiolaeth: <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/welsh-speakers-more-likely-top-6335953>

Nigel Owens

“Heb fy addysg Gymraeg yn yr Ysgol fydden i ddim wedi cael yr holl gyfleoedd i gyflwyno a pherfformio a fydden i ddim wedi cael fy annog i ddechrau dyfarnu yn 16 oed.

Rwy'n cario'r Gymraeg da fi ble bynnag dwi'n dyfarnu yn y byd. Cyn pob ge^ m rwy'n gwranddo ar gerddoriaeth Gymraeg. Dwi'n ddigon ffodus i gael dwy iaith ac mae'r Gymraeg yn rhan bwysig o pwy ydw i. ”

Alex Jones

“Mae'r ffaith fy mod wedi derbyn addysg ddwyieithog wedi bod yn hollol ganolog yn fy natblygiad fel person ac i'm gyrfa fel darlledydd. Golyga fod y cyfleoedd oedd ar agor i mi wedi dyblu, fod fy ngallu i ddysgu ieithoedd eraill wedi cynyddu a'r ddawn holl bwysig i gyfathrebu a gwneud ffrindiau wedi eu ehangu yn ddirfawr. Yn fwy na dim mae'r gafael sydd gennyf ar ddwy iaith wedi rhoi i mi deimlad arbennig o gryf o berthyn ac o dreftadaeth. Rhoddodd y cychwyn a gefais fel darlledydd yn y Gymraeg y profiad eang a oedd angen arnaf i symud ymlaen tuag at swydd fy mreuddwydion. Heb fy addysg ddwyieithog fe fyddwn mewn lle gwahanol iawn heddiw. ”

Iechyd

- Mae ymchwil yn dangos bod dwyieithrwydd yn gohirio dechreuad Dementia a symptomau eraill clefyd Alzheimer.

Tystiolaeth: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3033609/>

<http://www.telegraph.co.uk/news/science/science-news/12005837/Bilingual-people-twice-as-likely-to-recover-from-a-stroke.html>

Bywyd

- Mae siarad dwy iaith yn ehangu eich gorwelion.
- Mae medru'r Gymraeg yn rhoi mynediad i agweddau helaeth ar ddiwylliant, hanes a hunaniaeth Cymru.
- Mae medru'r Gymraeg yn allwedd i fywyd cymunedol cyfoethog.

- Mae medru'r Gymraeg yn rhoi hunaniaeth gadarn ac ymdeimlad o berthyn.
- Mae medru newid o un iaith i'r llall yn hyderus yn magu hyder a balchder yn yr unigolyn.
- Gall pobl amlieithog fod yn fwy goddefgar tuag at ddiwylliannau eraill.

Tystiolaeth:

http://www.assembly.wales/NAfW%20Documents/paper_3_-_prof._colin_baker.pdf%20-%202002092010/paper_3_-_prof._colin_baker-English.pdf

2.2 Pryderon cyffredin rhieni

'Sut alla i helpu gyda gwaith cartref fy mhlentyn os nad ydw i'n siarad llawer o Gymraeg?'

Mae ysgolion Cymraeg yn nodi cyfarwyddiadau gwaith cartref yn Gymraeg ac yn Saesneg, felly fydd dim trafferth gennych chi o ran deall pa waith sy'n rhaid i'r plentyn ei wneud. Bydd pob ysgol unigol yn fodlon cynnig cyngor ar addysg a bydd y nosweithiau rhieni yn eich dewis iaith chi.

Bydd gwaith yn cael ei osod yn addas i lefel a gallu'r disgybl. Fe fydd, felly, o fewn cyrraedd i'ch plentyn.

Wrth i blant dyfu'n hŷn a datblygu'n ddysgwyr annibynnol, efallai y byddant yn hapus i fwrw ati heb arweiniad ychwanegol gan rieni.

'A fydd disgyblion sy'n cael trafferth ag addysg cyfrwng Cymraeg yn gorfod symud i ysgol cyfrwng Saesneg?'

Mae'r Awdurdod Lleol am i bob disgybl gael y cyfle i ddod yn ddwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg bydd disgyblion yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bydd Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng addysgu. Rhoddir cymorth digonol i'r holl ddisgyblion yn ôl yr angen drwy amrywiaeth o ddulliau gan eu haddasu at anghenion yr unigolyn.

'Bydd y plant yn drysu a bydd eu Saesneg yn dioddef.'

Ar gyfartaledd, mae plant dwyieithog yn cyflawni'n well yn Saesneg. Gofynnwch i'ch plentyn ddisgrifio'r hyn y mae'n ei gwneud yn ei eiriau ei hun. Hefyd, drwy esbonio'r gwaith cartref i'w rhieni yn Saesneg, mae'r plentyn yn atgyfnerthu ei wybodaeth, a dyfnhau ei ddealltwriaeth ei hun.

Ar gyfartaledd, mae tua 80% o ddisgyblion Sir Gaerfyrddin sy'n derbyn addysg Gymraeg yn cael A* i C yn eu TGAU Saesneg a Chymraeg.

'A fydd bod yn ddwyieithog yn effeithio ar feddwl fy mhlentyn?'

Yr ateb yw 'bydd', a hynny mwy na thebyg er gwell. Mae presenoldeb dwy iaith yn system weithredu'r ymennydd yn debygol o gynhyrchu peiriant meddwl mwy cyfoethog. (Baker, 2000: 66-67)

'A fydd fy mhlentyn yn gallu ymdopi â dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg?'

Mae'r ysgol a'r staff wedi ymrwymo'n llawn i ddarparu'r gefnogaeth angenrheidiol i'r holl ddisgyblion a rhieni drwy amrywiaeth eang o ddulliau: polisi drws agored; darparu gwaith cartref yn ddwyieithog; cefnogaeth gan Wasanaeth yr Athrawon Bro; gwefan ysgol ddwyieithog ac ati. Hefyd mae'n ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol pan fo'r angen i ddiwallu anghenion pob disgybl.

'A ddylid gorfodi'r Gymraeg?'

Mae'r dystiolaeth ryngwladol, fel a ddyfynnir gan Lywodraeth Cymru, yn cadarnhau mai'r ffordd fwyaf effeithiol o ddatblygu plant dwyieithog yw eu trochi yn yr iaith sy'n llai cyffredin yn ogystal â datblygu eu sgiliau yn yr iaith sy'n fwy cyffredin. Mae hyn yn gyson â'r polisi cenedlaethol i helaethu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn cynyddu nifer y bobl ifanc sy'n gwbl ddwyieithog, ac er mwyn galluogi rhagor o blant i elwa ar fanteision dwyieithrwydd - a gadarnheir gan waith ymchwil rhyngwladol.

'A fydd dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn effeithio ar gyfleoedd yn y dyfodol?'

Yr ateb yw 'bydd', ond mwy na thebyg er gwell. Barn yr Adran, ar sail tystiolaeth ryngwladol a phrofiad lleol, yw bod pob plentyn yn elwa ar addysg wirioneddol ddwyieithog, sy'n datblygu sgiliau ehangach, megis gwell gallu gwybyddol, gwell dealltwriaeth a hyblygrwydd wrth gyflawni tasgau, gwell pwerau canolbwytio ac ati, ac y dylai pob plentyn dderbyn y cyfleoedd hyn. Hefyd mae bod yn ddwyieithog neu'n amlieithog yn ehangu profiadau diwylliannol unigolion ac yn gallu gwella rhagolygon gyrfa. Gydag amser bydd dwyieithrwydd yn sgil mwyfwy pwysig yn y byd gwaith a chydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mwyfwy o fantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.

'A yw dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn gwahanu disgyblion/teuluoedd sy'n siarad Saesneg?'

I'r gwrthwyneb, mae dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn rhoi cyfle i'r holl blant fod yn gwbl ddwyieithog a meddu ar y sgiliau i allu darllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael ysgol gynradd. Mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg mae'r plant yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bydd Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng addysgu. Mae dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg hefyd yn helpu aelodau'r gymuned/teulu drwy roi cyfle iddynt ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.

'A fydd plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn gallu dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg?'

Polisi Cyngor Sir Caerfyrddin yw y dylai ei holl ysgolion fod yn gynhwysol, a bod plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliad prif ffrwd ochr yn ochr â'u cyfoedion ble bynnag y bo modd. Mae modd gwneud hyn yn y rhan fwyaf o ddigon o'r achosion, sydd o fudd i'r holl blant. Mae gan yr holl ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynlluniau unigol penodol sy'n seiliedig ar eu hamgylchiadau, a darperir rhaglen gymorth bwrpasol i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn. Yn gyffredinol nid yw 'angen dysgu ychwanegol' yn rhwystr o ran dysgu dwy iaith. Fodd bynnag, bydd achosion prin pan fydd plentyn yn cael diagnosis o gyflwr sy'n golygu nad yw addysg gwbl ddwyieithog yn addas i'r plentyn. Dan amgylchiadau o'r fath mae ymarferwyr proffesiynol yn llunio pecyn cymorth ac yn ei drafod â'r rhieni.

2.3 Canolfannau iaith Sir Gaerfyrddin

Oherwydd natur y sir mae angen inni ddarparu gwasanaeth iaith i'r holl hwyrddyfodiaid fel y gallant gael eu cymhathu'n llawn yn ein cymunedau dwyieithog a chael eu trochi yn yr iaith Gymraeg a diwylliant Cymru. Er mwyn cyflawni hyn, mae angen inni fynd i'r afael â phwysigrwydd cyfleusterau pwrpasol i helpu hwyrddyfodiaid i gyrraedd lefel lle gallant integreiddio'n hawdd i'r amserlen ddyddiol mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Dengys ymchwil drylwyr fod modd cyflawni hyn yn haws drwy gyrsiau iaith dwys. Canolfannau iaith yw'r cyfrwng sydd ei angen i wireddu hyn. Fel y crybwyllwyd uchod, bydd y canolfannau iaith hefyd yn darparu cymorth iaith i rieni a disgyblion ac yn cynnig darpariaeth ar gyfer dysgu proffesiynol a Chymraeg i Oedolion.

2.4 Dwyieithrwydd yn Sir Gaerfyrddin

Gellir cael rhagor o wybodaeth drwy ddilyn y dolenni isod:

- **Cymraeg gyda'r plant / Welsh with your kids- give it a go!**

<http://newsroom.carmarthenshire.gov.uk/media/1214148/gd4808-taflencymraegiplant4-002.pdf>

Yn y llyfryn hwn gwelwch nifer o eiriau ac ymadroddion Cymraeg defnyddiol y gellir eu defnyddio i ymarfer y Gymraeg gyda phlant ifanc. Bydd hyn yn eu helpu i siarad yn naturiol ac yn hyderus.

- **Bod yn Ddwyieithog... yn Sir Gâr / Being Bilingual... in Carmarthenshire**

<https://www.carmarthenshire.gov.wales/media/1216432/being-bilingual.pdf>

Mae'r llyfryn hwn yn esbonio ystyr bod yn ddwyieithog yn ogystal â thynnu sylw at fanteision bod yn ddwyieithog mewn meysydd megis addysg, gyrfa, iechyd a bywyd. Yn ogystal, yn y llyfryn hwn cewch atebion i nifer o bryderon cyffredin rhieni ynghylch y Gymraeg.

- **Croeso i Gymru Croeso i Sir Gâr Croeso i'r Gymraeg**

<https://www.carmarthenshire.gov.wales/media/1216436/welcome-pack.pdf>

Paratowyd y llyfryn hwn gan Gyngor Sir Caerfyrddin i groesawu newydd-ddyfodiaid i'w sir ddwyieithog. Yn y llyfryn cewch wybodaeth am sut y defnyddir y Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin ynghyd â manylion am ble y gallwch gael cymorth o ran y Gymraeg a gwefannau defnyddiol i ddatblygu eich sgiliau Cymraeg.

3. Y Broses Ymgynghori

Bydd yr ymgynghori ynghylch y cynnig hwn yn dilyn y canllawiau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn unol â'r hyn a nodwyd yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018).

Â phwy yr ymgynghorir?

Anfonir y ddogfen hon at y partiön canlynol sydd â diddordeb:

Staff (Athrawon a Staff Ategol)	Cyfarwyddwr Addysg - yr holl Awdurdodau Cyfagos
Llywodraethwyr a Rhieni/Gwarcheidwaid	Cyfarwyddwr Addysg Esgobaethol yr Eglwys yng Nghymru a'r Eglwys Gatholig Rufeinig
Cynghorwyr Cyngor Sir Lleol	Estyn
Cynghorwyr Cymuned	Consortiwm Trafnidiaeth Rhanbarthol
Aelod Cynulliad (AC) / Aelodau Rhanbarthol / Aelodau Seneddol (AS)	Ysgolion Cynradd ac Uwchradd cyfagos
Gweinidogion Cymru	Y Comisiynydd Heddlu a Throseddau Lleol
Cymunedau am Waith +	Partneriaid Anghenion Addysgol Arbennig
Cymunedau am Waith	Yr holl undebau perthnasol
Y Gronfa Waddol	Cyfuno
Is-adran Anghenion Addysgol Arbennig yr Awdurdod Lleol	ERW – Ein Rhanbarth ar Waith
Teuluoedd yn Gyntaf Sir Gaerfyrddin	Gofal Plant / Blynnyddoedd Cynnar
Dechrau'n Deg	Y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
Comisiynydd y Gymraeg	

Anfonir copïau o'r ddogfen ymgynghori at y Pennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr yn yr ysgolion dalgylch cyfagos.

Y Cyfnod Ymgynghori

Mae'r cyfnod ymgynghori ar gyfer y cynnig hwn yn dechrau ar 20 Mai 2019 ac yn dod i ben ar 30 Mehefin 2019.

Gall ymgynghoreion gyflwyno'u sylwadau o blaid neu yn erbyn cynnig. Ni fydd yr ymatebion a gyflwynir yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu hystyried yn wrthwynebiadau statudol. Os dymuna ymgynghoreion wrthwynebu, bydd angen iddynt wneud hynny'n ysgrifenedig yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol y manylir arno ar dudalen 16.

Ystyried eich sylwadau

Yn ystod y cyfnod ymgynghori gallwch ofyn cwestiynau a mynegi eich barn drwy ysgrifennu llythyr i'r cyfeiriad isod neu drwy lenwi arolwg ar-lein gan ddefnyddio'r ddolen ganlynol:

<https://www.snapsurveys.com/wh/s.asp?k=155299365177>

Dylid anfon llythyrau i'r cyfeiriad canlynol erbyn canol dydd ar 30 Mehefin 2019.

Mr Gareth Morgans, Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant,
Adeilad 2, Parc Dewi Sant, Heol Ffynnon Job, Caerfyrddin, SA31 3HB
Neu drwy e-bost at: aapma@sirgar.gov.uk

Sesiwn galw heibio

Bydd cyfle i fynd i sesiwn galw heibio i ofyn cwestiynau a thrafod y cynnig yn y lleoliad canlynol:

Lleoliad	Dyddiad	Amser
Neuadd Ysgol Rhys Prichard	3 Mehefin 2019	5–7pm

Ymgynghori â'r Disgyblion

Bydd cyfle i ddisgyblion Ysgol Rhys Prichard gymryd rhan yn y broses ymgynghori yn ystod sesiwn a gynhelir yn yr ysgol.

Bydd y wybodaeth a gesglir o'r sesiynau ymgynghori â'r disgyblion yn rhan o'r adroddiad ymgynghori a gyflwynir i'r Bwrdd Gweithredol i'w ystyried yn dilyn y cyfnod ymgynghori.

Adroddiad Ymgynghori

Bydd adroddiad ymgynghori yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin o leiaf 2 wythnos cyn y gwneir penderfyniad i gyhoeddi rhybudd statudol ai peidio. Bydd copïau caled o'r adroddiad hefyd ar gael ar gais. Bydd yr adroddiad yn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghoreion ac yn rhoi ymateb Cyngor Sir Caerfyrddin i'r materion hyn. Hefyd bydd yr adroddiad yn cynnwys barn Estyn ynghylch y cynnig a manylion am yr ymgynghori a gynhaliwyd â'r disgyblion.

Bydd Bwrdd Gweithredol Cyngor Sir Caerfyrddin yn ystyried yr adroddiad ymgynghori ac yn penderfynu a ydynt am fynd ymlaen â'r cynnig ai peidio.

Os yw'r Bwrdd Gweithredol yn penderfynu mynd ymlaen â'r cynnig mae'n rhaid i Gyngor Sir Caerfyrddin gyhoeddi hysbysiad statudol.

Hysbysiad Statudol

Bydd yr hysbysiad statudol yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin a'i osod yn Ysgol Rhys Prichard. Bydd copïau o'r hysbysiad ar gael i'r ysgol eu dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gwarcheidwaid ac aelodau staff (gall yr ysgol hefyd ddosbarthu'r hysbysiad drwy e-bost).

Cyfnod Gwrthwynebu Statudol

Bydd yr hysbysiad statudol yn amlinellu manylion y cynnig ac yn gwahodd unrhyw un sy'n dymuno gwrthwynebu i wneud hynny'n ysgrifenedig cyn pen 28 o ddiwrnodau. Os derbynnir gwrthwynebiadau cyhoeddir adroddiad ynghylch y gwrthwynebiadau ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin. Bydd copïau caled o'r adroddiad hefyd ar gael ar gais. Bydd yr adroddiad yn crynhoi'r materion a godwyd ac yn rhoi ymateb Cyngor Sir Caerfyrddin i'r gwrthwynebiadau hynny.

Penderfynu ar y Cynnig

Cyngor Sir Caerfyrddin fydd yn penderfynu ar y cynnig. Gall y Cyngor Sir benderfynu cymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig gyda newidiadau. Wrth wneud hynny, bydd y Cyngor Sir yn ystyried unrhyw wrthwynebiadau statudol a ddaeth i law.

Rhoi gwybod am y penderfyniad

Ar ôl penderfynu ynghylch y cynnig rhoddir gwybod i'r holl bartïon sydd â diddordeb bod y penderfyniad ar gael a fydd yn cael ei gyhoeddi'n electronig ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.

Amserlen y Broses Statudol

Bydd y broses a'r amserlen statudol fel a ganlyn:

20 Mai 2019	Dosbarthu'r ddogfen ymgynghori hon i bartïon penodol a phartïon eraill sydd â diddordeb.
30 Mehefin 2019	Y dyddiad cau ar gyfer derbyn sylwadau ar y cynnig i'r Adran Addysg a Phlant.
10 Medi 2019	Bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin o leiaf 2 wythnos cyn y gwneir penderfyniad i gyhoeddi rhybudd statudol ai peidio. NEU fod y cynnig yn dod i ben. Os gwneir y penderfyniad i fynd ymlaen â'r mater yna cyhoeddir hysbysiad statudol. Bydd yr hysbysiad yn amlinellu manylion y cynnig ac fe'i cyhoeddir ar wefan y Cyngor a'i arddangos ger mynedfa'r ysgol a'r ysgolion sy'n destun y cynigion. Bydd copïau o'r hysbysiad ar gael i'r ysgol eu dosbarthu i'r disgyblion, i'r rhieni, i'r gwarcheidwaid, ac i'r staff. Ar ôl cyhoeddi'r hysbysiad caniateir cyfnod o 28 diwrnod pryd y gwahoddir gwrthwynebiadau ysgrifenedig ffurfiol. Bydd yr hysbysiad statudol yn rhoi manylion ynghylch y modd y gallwch gofnodi eich gwrthwynebiadau i'r cynnig.
Hydref 2019	Diwedd y cyfnod statudol o 28 diwrnod ar gyfer gwrthwynebiadau. Y Cyngor Sir fydd yn penderfynu ar y cynnig. Gall y Cyngor Sir benderfynu cymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig gyda newidiadau, ac wrth benderfynu bydd yn rhoi ystyriaeth i unrhyw wrthwynebiadau statudol a ddaeth i law.
Chwefror 2020	Y dyddiad olaf o ran rhoi gwybod i'r rhieni am y bwriad i roi'r cynnig ar waith. Ar ôl penderfynu ar y cynnig rhoddir gwybod i'r holl bartïon sydd â diddordeb bod y penderfyniad ar gael a fydd yn cael ei gyhoeddi'n electronig ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.

4. Yr ysgolion y bydd y cynnig hwn yn effeithio arnynt

Enw'r Ysgol		Ysgol Rhys Prichard	Ysgol Carreg Hirfaen	Ysgol Llangadog	Ysgol Dolafon Cyngor Sir Powys	Ysgol Gynradd Pontsenni Cyngor Sir Powys
Lleoliad yr Ysgol		SA20 0HY	SA48 8ET	SA19 9HP	LD5 4RD	LD3 8RS
Sir		Sir Gaerfyrddin			Powys	
Ystod Oedran		4-11	4-11	4-11	4-11	4-11
Categori'r Ysgol (Cymunedol, Gwirfoddol a Gynorthwyr, Gwirfoddol a Reolir)		Cymunedol	Cymunedol	Cymunedol	Cymunedol	Cymunedol
Categori Cyfrwng Iaith (CYBLD)		Cyfrwng Cymraeg	Cyfrwng Cymraeg	Cyfrwng Cymraeg	Cyfrwng Saesneg	Dwy Ffrwd
Nifer y disgyblion ar y gofrestr (lonawr 2018)	Meithrin	21	12	8	7	14
	Derbyn – Bl. 6	183	131	92	58	125
	Cyfanswm	204	143	100	65	139
Nifer y disgyblion ar y gofrestr yn flaenorol	lonawr 2017	199	144	93	67	121
	lonawr 2016	167	120	93	77	122
	lonawr 2015	189	116	92	72	112

	Ionawr 2014	177	102	100	70	110
Amcanestyniad ynghylch Nifer y Disgyblion	Ionawr 2019	197	154	92	63	147
	Ionawr 2020	197	153	85	59	144
	Ionawr 2021	200	153	89	63	147
	Ionawr 2022	197	153	95	60	145
	Ionawr 2023	198	151	91	55	145
Nifer y lleoedd (yn cynnwys meithrinfa)		222	166	116	69	102
Y Gost y Disgybl (2018/19)		£3,516	£3,580	£3,260	£4,302	£4,014
Cyllideb yr Ysgol		£717,000	£512,000	£326,000	£266,461	£516,509
Catgoreiddio Ysgolion (2018)		Melyn	Melyn	Melyn	Gwyrdd	Oren
Canlyniad Arolygiad Estyn DOLEN GYSWLLT		Estyn	Estyn	Estyn	Estyn	Estyn
Categori Cyflwr Adeilad		B	A	C	B	C

5. Y Cynnig - Ysgol Rhys Prichard

Y Cynnig

Y cynnig yw newid natur darpariaeth Ysgol Rhys Prichard i Gyfrwng Cymraeg.

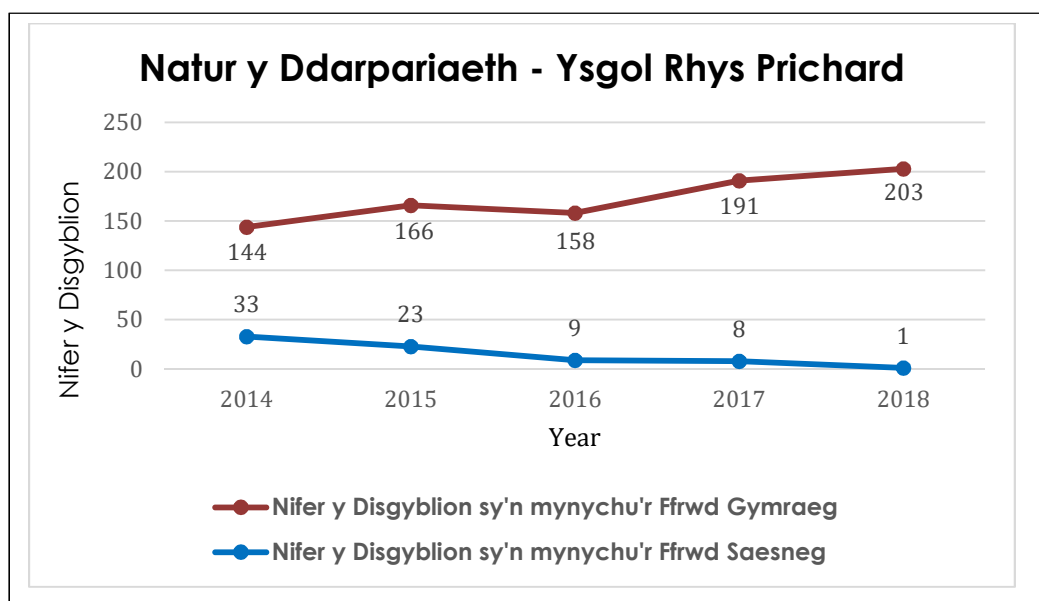
Y Cefndir

Mae Ysgol Rhys Prichard yn ysgol drawsnewidiol sy'n gweithio tuag at fod yn ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg (dwy ffrwd gynt) 4-11 oed. Lleolir yr ysgol ar gyrion Llanymdyfri ac mae'n gwasanaethu'r dref a'r ardal wledig gyfagos.

Y Rhesymeg dros Newid

Yn ystod y 4 blynedd diwethaf bu cynnydd parhaus yn nifer y disgyblion sy'n dewis y ffrwd Gymraeg a gostyngiad yn nifer y disgyblion sy'n dewis y ffrwd Saesneg.

Mae'r siart isod yn dangos nifer y disgyblion yn y ffrydiau iaith yn Ysgol Rhys Prichard rhwng Ionawr 2014 a 2018 (CYBLD).

Mae'r siart yn dangos mai dim ond 1 disgybl oedd yn mynychu'r ffrwd Saesneg yn Ionawr 2018.

Rhaniad Saesneg / Cymraeg yr Ysgol Gyfan – Ysgol Rhys Prichard

		Cyfnod Sylfaen Rhan-amser	Cyfnod Sylfaen Amser Llawn	Cyfnod Allweddol 2	Cyfanswm
2018	Cyfrwng Saesneg	0	1	0	1
	Cyfrwng Cymraeg	0	99	104	203
	Cyfanswm	0	100	104	204
2017	Cyfrwng Saesneg	0	0	8	8
	Cyfrwng Cymraeg	0	95	96	191
	Cyfanswm	0	95	104	199
2016	Cyfrwng Saesneg	0	1	8	9
	Cyfrwng Cymraeg	0	81	77	158
	Cyfanswm	0	82	85	167
2015	Cyfrwng Saesneg	0	0	23	23
	Cyfrwng Cymraeg	0	87	79	166
	Cyfanswm	0	87	102	189
2014	Cyfrwng Saesneg	0	0	33	33
	Cyfrwng Cymraeg	0	83	61	144
	Cyfanswm	0	83	94	177

(Data CYBLD Ionawr)

Mae'r tabl uchod yn dangos bod nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg wedi gostwng yn sylweddol o 33 yn 2014 i 1 yn 2018.

Manteision ac Anfanteision y cynnig

Manteision

- Mwy o gyfleoedd i gael mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg o ddechrau eu haddysg.

- Sicrhau bod yr ysgol yn darparu ar gyfer y galw am leoedd mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn y dyfodol.
- Rhoi dewis ieithyddol i ddisgyblion.

Anfanteision

- Angen proses statudol i weithredu'r cynnig
- Gwrthwynebiad posib gan y gymuned leol i'r cynnig

Risgiau a Mesurau i'w Lliniaru

Y Risg		Y Mesur i Liniaru'r Risg
1.	Methu â chael cymeradwyaeth statudol i weithredu'r broses	- Dilyn y canllawiau a bennwyd yn Nghôd Trefniadaeth Ysgolion 2018
2.	Methu â chael cymeradwyaeth i'r achosion busnes	- Dilyn y canllawiau a bennwyd yng nghanllawiau achos busnes 2018 Rhaglen Gyllido Addysg ac Ysgolion yr 21 ^{ain} Ganrif

Goblygiadau Ariannol - Refeniw

Caiff Ysgol Rhys Prichard ei chyllido yn unol â pholisi Ariannu Teg y Cyngor Sir a bydd yn derbyn adnoddau ar yr un sail ag unrhyw ysgol arall yn y Cyngor Sir, a hynny yn seiliedig ar nifer y disgyblion a chyfleusterau'r ysgol newydd.

Trefniadau Derbyn

Y Cyngor Sir yw'r Awdurdod Derbyn ar gyfer Ysgol Gynradd Rhys Prichard.

Yr Uned Llywodraethu a Derbyn i Ysgolion
Awdurdod Lleol Sir Gaerfyrddin
Yr Adran Addysg a Phlant
Adeilad 2
Y Prif Adeilad
Parc Dewi Sant
Caerfyrddin. SA31 3HB

Rhif ffôn: 01267 246449

E-bost: derbyniadau@sirgar.gov.uk

Dewisiadau Eraill a Ystyriwyd

Wrth ddatblygu dewis a ffefrir, bu'r Awdurdod yn ystyried amrywiaeth o ddewisiadau.

Dewis 1 – Y Sefyllfa Bresennol (dim newid i'r ysgol)

Manteision	Anfanteision
Ni fydd dim yn newid i'r rhanddeiliaid	Nid yw'n cyflawni amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
Ni fydd angen proses statudol	Nid yw'r cefnogi nod Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050

Dewis 2 – Newid natur darpariaeth y Cyfnod Sylfaen yn unig (Cyfnod Sylfaen Cyfrwng Cymraeg a Chyfnod Allweddol 2 Dwy Ffrwd)

Manteision	Anfanteision
Cynyddu cyfleoedd i ddod yn ddysgwyr dwyieithog	Angen Proses Statudol
Cadw'r hawl i rieni ddewis y cyfrwng iaith yng Nghyfnod Allweddol 2	Colli cyfle i ddarparu addysg / ysgol cyfrwng Cymraeg
Cefnogi nodau Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg	
Rhoi dewis ieithyddol i ddisgyblion	

Dewis 3 – Newid natur darpariaeth yr ysgol gyfan i gyfrwng Cymraeg (Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2 Cyfrwng Cymraeg)

Manteision	Anfanteision
Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i ddod yn ddysgwyr dwyieithog	Angen Proses Statudol
Cyflawni amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg	
Rhoi dewis ieithyddol i ddisgyblion	

Adeilad ysgol arfaethedig newydd ar gyfer Ysgol Rhys Prichard

O fewn cyllid band A Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif Cyngor Sir Caerfyrddin o £86.7m rydym yn cynnig symud Ysgol Rhys Prichard o'i safle presennol i hen safle Ysgol Uwchradd Pantycelyn. Bydd y cynnig yn cynyddu'r capasiti i 240 o leoedd, ynghyd â chynnwys darpariaeth ar gyfer cylch meithrin allanol yn adeilad newydd yr ysgol (mae'r cylch meithrin yn defnyddio caban symudol bach ar hyn o bryd sydd ar bwys adeilad bwyta yr ysgol).

Bydd y prosiect hwn yn cynnig gwell darpariaeth addysg gynradd yn ogystal â chyfleusterau cymunedol rhagorol a fydd yn gwneud yr ysgol yn ganolbwynt cymunedol i dref Llanymddyfri. Mae symud yr ysgol yn gyfle gwyh i ddatblygu ysgol gymunedol go iawn sydd â gwell cyfleusterau nad ydynt ar gael ar safle presennol Ysgol Rhys Prichard.

Cynigir y bydd safle newydd yr ysgol yn gwella'r ddarpariaeth gynradd ac yn cynnwys y cyfleusterau canlynol nad ydynt ar gael ar safle presennol Ysgol Rhys Prichard:

- Neuadd fawr y gellir ei rhannu â'r gymuned leol
- Cae rygbi
- Mannau allanol gwell a darpariaeth chwarae yn yr awyr agored
- MUGA – Maes Chwarae Amldeffnydd
- Pwll nofio presennol (ar bwys yr adeilad ysgol)
- Cyfle i gynnwys ardal ar gyfer menter gymunedol
- Mannau chwarae caled/meddal
- Cynnwys darpariaeth Cylch Meithrin yn adeilad newydd yr ysgol
- Lle chwarae ar wahân ar gyfer y Cylch Meithrin

Bydd y cynnig hefyd yn cynnwys gwelliannau i'r safle er mwyn bodloni'r safonau cyfredol:

- Bydd y fynedfa i'r adeilad yn cael ei hailddylunio i wella mynediad a darparu canolbwynt ar gyfer yr ysgol
- Gwella cyfleusterau parcio a manau gollwng a darparu lleoedd parcio i staff ac ymwelwyr a darparu ciffannau bysiau a gwahanu cerddwyr a cherbydau ar y safle
- Llecynnau â chanopi
- Gwella diogelwch disgyblion - Diogelu Drwy Ddylunio

Derbyniadau Cyfalaf

Bydd unrhyw dderbyniadau cyfalaf a geir o ganlyniad i'r cynnig hwn yn cael eu hailfuddsoddi yn y Rhaglen Moderneiddio Addysg.

Darpariaeth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol

Ni fydd unrhyw newid i'r ddarpariaeth bresennol a gynigir i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol yn yr ysgol. Fodd bynnag, pan fydd adeilad yr ysgol newydd wedi'i gwblhau, bydd y cyfleusterau gwell yn gwella addysgu a dysgu yn uniongyrchol ar gyfer pob dysgwr, gan gynnwys y rhai o grwpiau sy'n fwy agored i niwed, gan gynnwys dysgwyr Anghenion Dysgu Ychwanegol.

Dalgylch yr Ysgol

Ni fydd dalgylch presennol yr ysgol yn newid.

Trosglwyddo i'r Ysgol Uwchradd

Ni fydd unrhyw newid yn y trefniadau presennol o ran disgyblion yn trosglwyddo i addysg uwchradd.

6. Gwerthuso'r Trefniadau Presennol

Ansawdd a safonau mewn addysg

Y Safonau

Mae bron pob un o'r disgyblion yn gwneud cynnydd da drwy'r Cyfnod Sylfaen ym mhob un o'r meysydd dysgu a chynnydd ardderchog yn y Gymraeg fel y nodwyd gan Estyn.

Erbyn diwedd cyfnod allweddol 2, mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn ysgrifennu'n glir ac yn ddiddorol mewn ystod eang o ffurfiau ac i amrywiaeth o bwrpasau yn y ddwy iaith fel y nodwyd gan Estyn.

Profiadau dysgu ac addysgu

Mae ansawdd yr addysgu yn gyffredinol dda. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'n llwyddo i ennyn diddordeb disgyblion ac yn datblygu eu sgiliau, eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth yn gadarn wrth iddynt symud drwy'r ysgol.

Mae'r ysgol yn darparu ystod eang o brofiadau dysgu ysgogol sy'n ennyn diddordeb disgyblion o fewn gwersi a thrwy ymweliadau allanol. Mae'r ymweliadau hyn â'r gymuned ac ymhellach yn gwneud cyfraniad cadarnhaol at gyfoethogi profiadau'r disgyblion.

Mae'r cynlluniau gwaith ar draws yr ysgol yn gynhwysfawr ac yn fwriadus ar gyfer datblygu medrau llythrennedd, rhifedd a thechnoleg gwybodaeth y disgyblion. Mae'r staff yn cynllunio gweithgareddau ar gyfer ymateb i anghenion y rhan fwyaf o'r disgyblion.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn gryfder amlwg wrth i'r ysgol drawsnewid yn ieithyddol. Mae'r ddarpariaeth a gynigir i ddisgyblion yn y Cyfnod Sylfaen yn effeithiol iawn ac mae hyn yn datblygu'n amlwg wrth i'r disgyblion symud trwy gyfnod allweddol 2. Mae'r pwyslais a roddir ar y Cwricwlwm Cymreig hefyd yn un o gryfderau amlwg yr ysgol.

Maent yn cynllunio ystod o weithgareddau diddorol a phriodol ac mae ansawdd da strategaethau dysgu yn cyfrannu'n effeithiol at ddeilliannau'r disgyblion.

Gofal, cymorth ac arweiniad

Mae gan yr ysgol weithdrefnau cadarn ar gyfer olrhain cynnydd disgyblion ac mae athrawon yn defnyddio'r wybodaeth sy'n deillio o hyn yn effeithiol i nodi'r disgyblion sydd angen cymorth ychwanegol. Mae'r athrawon yn darparu cynlluniau addysg unigol cadarn ar gyfer y rhai sydd eu hangen. Mae'r athrawon yn cynllunio'r camau nesaf i'r disgyblion yn ofalus ac yn darparu

rhaglenni ymyrraeth pwrpasol ar gyfer y rhai sydd eu hangen. Mae gan yr ysgol drefniadau effeithiol ar gyfer hyrwyddo bwyta ac yfed yn iach. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol ar ddealltwriaeth y disgyblion o faterion yn ymwneud â'u hiechyd a'u llesiant.

Arweinyddiaeth a Rheolaeth

Mae'r pennaeth wedi llwyddo i greu gweledigaeth glir y mae disgwyliadau uchel yn rhan annatod ohoni. Rhennir y weledigaeth hon yn llwyddiannus â holl bartneriaid yr ysgol, gan sicrhau bod dealltwriaeth gadarn o amcanion cyffredinol yr ysgol. Mae'n rhoi pwyslais cryf ar wella safonau a llesiant disgyblion sydd wedi dechrau cael effaith gadarnhaol ar ansawdd yr addysgu a'r dysgu mewn cyfnod byr. Mae gweithdrefnau rheoli perfformiad yr ysgol yn gynhwysfawr ac maent bellach wedi cael eu hystyngi i gynnwys y cynorthwyyr.

Effaith y cynnig

Petai'r cynnig yn cael ei roi ar waith byddai'r holl ddisgyblion yn y dyfodol yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg gan sicrhau bod yr ysgol yn symud ar hyd Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod yn unol â Chynlluniau Strategol Llywodraeth Cymru.

Bydd y cynnig hwn yn sicrhau bod pob disgybl yn cael cyfle i ddod yn unigolyn dwyieithog sy'n hyderus yn Gymraeg ac yn Saesneg.

7. Atodiad A – Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned

Dadansoddiad o'r Dalgylch – Data CYBLD Ionawr 2018

Mae gan bob ysgol ardal y mae'n ei gwasanaethu, a adwaenir fel dalgylch yr ysgol. Disgwylir i bob ysgol ddarparu lle ar gyfer disgyblion sy'n byw yn ei dalgylch ac mae'n ofynnol i ysgolion roi sylw i'r galw parhaus hwn.

Mae'r rhan fwyaf o rieni'n anfon eu plant i'r ysgol leol ond mae gan rieni hawl i fynegi eu bod yn dymuno dewis ysgol wahanol.

Disgyblion sy'n mynychu'r ysgol o'r tu mewn i'r dalgylch/o'r tu allan i'r dalgylch

Ar sail data CYBLD Ionawr 2018, roedd y data daearyddol ynghylch dosbarthiad disgyblion dalgylch Ysgol Rhys Prichard yn dangos, o'r 204 o ddisgyblion oedd ar gofrestr yr ysgol, fod 182 yn byw yn y dalgylch a bod y 22 disgybl arall yn dod o'r tu allan i'r dalgylch.

Disgyblion sy'n byw yn y dalgylch sy'n mynychu ysgolion eraill.

Ar sail data CYBLD Ionawr 2018, roedd 36 o'r disgyblion oedd yn byw yn nalgylch Ysgol Rhys Prichard yn mynychu ysgolion eraill.

Cyfleusterau eraill y mae'r ysgol yn eu darparu e.e. clwb/grŵp chwarae

Mae'r ysgol yn cynnal cyfarfodydd Cyngor Cymuned pan fo angen. Mae Cylch Meithrin ar safle presennol yr ysgol sy'n defnyddio caban bach wrth ymyl adeilad bwyta yr ysgol. Pan fydd yr ysgol yn symud i hen safle Ysgol Pantycelyn bydd y Cylch yn cael ei gynnwys yn yr adeilad ysgol gan gynnig cyfnod pontio di-dor o'r blynyddoedd cynnar i CA1 a CA2.

Cyfleusterau neu wasanaethau eraill y mae'r ysgol yn eu darparu e.e. clybiau ar ôl ysgol / llyfrgell gymunedol

Mae'r ysgol ar hyn o bryd yn cynnal clwb brecwast i ddisgyblion yn ystod dyddiau'r wythnos rhwng 8 a 8:45am.

Mae'r disgyblion hefyd yn elwa ar sawl clwb ar ôl ysgol, sy'n cael eu cynnal ar nosweithiau amrywiol yn ystod yr wythnos rhwng 3:40pm a 5:15pm.

Pan fydd yr ysgol yn symud i hen safle Ysgol Pantycelyn bydd neuadd fwy ar gael i gynnig clybiau amrywiol ar ôl ysgol ar gyfer y disgyblion a'r gymuned fel y nodir isod:

- Clwb Karate
- Clwb Tennis
- Clwb Badminton
- Cyngherddau a Sioeau Ysgol
- Eisteddfod ar gyfer yr ardal
- Côr Meibion Llanymddyfri – Ymarfer
- Clwb Ffermwyr Ifanc - Drama / Ymarferion
- Clwb Ballet - Cyngherddau (oherwydd y llwyfan yn y neuadd)
- Sioeau Celf Blodau Llanymddyfri
- Cyngherddau ad hoc ar gyfer ardal Llanymddyfri

Bydd symud yr ysgol gynradd yn creu canolbwynt canolog ar gyfer y disgyblion a chymuned Llanymddyfri.

Effaith ar y gymuned

Os caiff ei gymeradwyo, bydd y cynnig yn caniatáu mwy o gyfleoedd i gael mynediad i leoedd addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion yn ardal Llanymddyfri, yn unol â pholisïau cenedlaethol a lleol. Bydd adeilad newydd yr ysgol yn cynnwys lle ar gyfer cylch meithrin allanol a fydd yn caniatáu i ddisgyblion y blynyddoedd cynnar gael mynediad i ddarpariaeth feithrin o fewn amgylchedd yr ysgol a fydd yn cryfhau'r berthynas a'r cysylltiadau rhwng y darparwr allanol a'r ysgol a fydd yn sicrhau trosglwyddiad hwylus rhwng y cyfleusterau.

8. Atodiad B – Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg

Gweledigaeth Cyngor Sir Caerfyrddin yw darparu gwasanaeth a fydd yn sicrhau mynediad i gyfleoedd dysgu o ansawdd uchel i bob plentyn, person ifanc ac oedolyn, ac felly yn eu galluogi i gyflawni eu llawn botensial yng nghyd-destun natur ddwyieithog unigryw'r sir.

Mae'r cynnig hwn yn ategu gweledigaeth ac amcanion y Cyngor ynghylch addysg Cyfrwng Cymraeg, yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin, 2017–2020. Bydd y cynnig yn rhoi mwy o gyfleoedd i gael mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg yn ardal Llanymddyfri gan sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd fel bod pob disgybl yn datblygu i fod yn rhugl a hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Y Safonau

Yn y Cyfnod Sylfaen, caiff disgyblion eu hasesu mewn gwahanol feysydd dysgu. Yn seiliedig ar ddata 2018, roedd 81% o'r disgyblion wedi cyflawni o leiaf Ddeilliant 5 mewn 'laith, Llythrennedd a Chyfathrebu (yn y Gymraeg)', ac roedd 19.1% o'r disgyblion wedi cyflawni o leiaf Ddeilliant 6. Yng Nghyfnod Allweddol 2, caiff disgyblion eu hasesu ym mhob un o'r pynciau craidd. Yn seiliedig ar ddata 2018, roedd 89.7% o'r disgyblion wedi cyflawni o leiaf Lefel 4 mewn Cymraeg Iaith Gyntaf ac roedd 17.2% wedi cyrraedd o leiaf Lefel 5.

Gweithgareddau ar ôl ysgol sy'n rhoi cyfleoedd ychwanegol i ddefnyddio'r Gymraeg

Mae'r disgyblion yn elwa ar sawl clwb ar ôl ysgol, sy'n cael eu cynnal ar nosweithiau amrywiol yr wythnos yn yr ysgol.

9. Atodiad C – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Cyngor Sir Caerfyrddin Asesu Effaith

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 (y Ddeddf) yn dwyn ynghyd y deddfau gwrth-wahaniaethu blaenorol ac yn rhoi un Ddeddf sengl yn eu lle. Mae'n symleiddio ac yn cryfhau'r gyfraith, yn dileu anghysonderau ac mae'n ei gwneud yn haws i bobl ei deall a chydymffurfio â hi. Daeth y rhan fwyaf o'r Ddeddf i rym ar 1 Hydref 2010.

Mae'r Ddeddf yn cynnwys dyletswydd cydraddoldeb newydd sector cyhoeddus (y 'ddyletswydd gyffredinol'), sy'n cymryd lle'r dyletswyddau unigol yn ymwneud â chydraddoldeb o ran hil, anabledd a rhywedd. Daeth hon i rym ar 5 Ebrill 2011.

Beth yw'r ddyletswydd gyffredinol?

Nod y ddyletswydd gyffredinol yw sicrhau bod awdurdodau cyhoeddus, a'r rhai sy'n cyflawni swyddogaeth gyhoeddus, yn ystyried sut y gallant gyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas decach drwy hybu cydraddoldeb a chysylltiadau da yn eu gweithgareddau o ddydd i ddydd. Mae'r ddyletswydd yn sicrhau bod ystyriaethau cydraddoldeb yn rhan annatod o ddylunio polisiau a darparu gwasanaethau a'u bod yn cael eu hadolygu'n barhaus. Bydd hyn yn sicrhau gwell canlyniadau i bawb.

Mae'r dyletswyddau yn rhwymedigaethau cyfreithiol. Os na chyflawnir y dyletswyddau, gall arwain at her gyfreithiol yn erbyn awdurdodau.

O dan y ddeddfwriaeth cydraddoldeb, mae dyletswyddau cyfreithiol ar awdurdodau cyhoeddus i roi 'sylw priodol' i'r angen am ddileu gwahaniaethu ac i hybu cydraddoldeb o ran hil, anabledd a rhywedd, gan gynnwys ailbennu rhywedd, yn ogystal â hybu cysylltiadau hiliol da. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cyflwyno dyletswydd newydd sector cyhoeddus sy'n

ymestyn ei chwmpas i oedran, cyfeiriadedd rhywiol, beichiogrwydd a mamolaeth, a chrefydd neu gred. Mae'r gyfraith yn mynnu bod y ddyletswydd hon i roi 'sylw priodol' yn cael ei dangos yn y broses gwneud penderfyniadau. Mae'n bwysig hefyd nodi fod awdurdodau cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r dyletswyddau cydraddoldeb yn debygol hefyd o fod yn ddarostyngedig i'r rhwymedigaethau o dan y Ddeddf Hawliau Dynol ac felly mae'n ddoeth ystyried fel rhan o'r un broses yr effaith bosibl y gallai penderfyniadau ei chael ar hawliau dynol.

Dull Sir Gaerfyrddin o ran yr Effaith ar Gydraddoldeb

Er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn ystyried yr effaith bosibl y bydd ei bolisiâu a'i arferion arfaethedig yn ei chael ar gydraddoldeb, ac er mwyn dangos tystiolaeth ein bod wedi gwneud hynny, bydd angen i bob cynnig gael ei ategu gan yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb atodedig. Os yw'r asesiad hwn yn clustnodi effaith sylweddol, mae'n bosibl y bydd angen rhagor o fanylion.

Cyhoeddi adroddiad ynghylch asesiadau

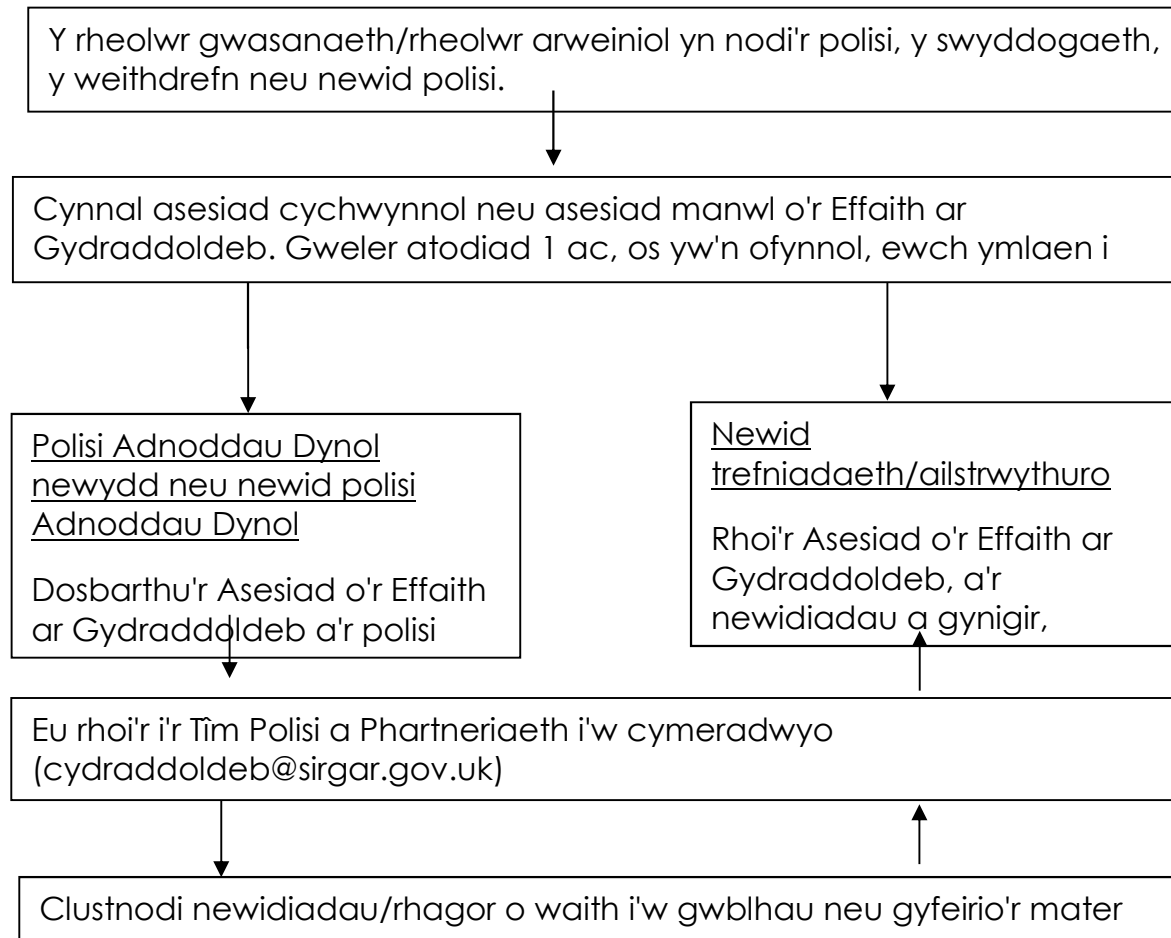
Os yw'n amlwg o'r asesiad fod yr effaith debygol ar allu'r Awdurdod i gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol yn un sylweddol, bydd rhaid iddo gyhoeddi adroddiad.

Asesiadau Cychwynnol a Manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Mae'r Asesiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb (atodiad 1) yn ddull syml a chyflym o asesu effaith polisi, swyddogaeth, gweithdrefn, penderfyniad, gan gynnwys toriadau ariannol, ar un neu ragor o'r nodweddion gwarchodedig.

Mae'n rhaid i'r Rheolwr Gwasanaeth sy'n gyfrifol am y polisiâu, y swyddogaethau, y gweithdrefnau a'r penderfyniadau ariannol newydd neu ddiwygiedig perthnasol, gynnal o leiaf Asesiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb, a chwblhau Asesiad manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb lle bo hynny'n berthnasol (atodiad 2). Mae'n rhaid atodi'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn bapur cefndir gyda'r adroddiadau i'r Bwrdd Gweithredol ac i'r Pwyllgor Craffu.

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb – y broses i'w dilyn lle nodwyd goblygiadau Adnoddau Dynol

Templed ar gyfer Asesiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb Atodiad 1

Yr Adran: Addysg a Phlant	Cwblhawyd gan (arweinydd): Sara Griffiths	Dyddiad yr asesiad cychwynnol: Chwefror 2019 Dyddiadau adolygu: Chwefror 2020
Y maes a asesir: (h.y. enw'r polisi, y swyddogaeth, y weithdrefn, yr arfer neu benderfyniad ariannol)	Nod y cynllun yw symud Ysgol Rhys Prichard i hen safle Ysgol Pantycelyn gan fuddsoddi i ddarparu adeilad ysgol sydd â chyfleusterau'r 21 ^{ain} Ganrif a mannau awyr agored ardderchog. Fel rhan o'r cynllun hwn, y cynnig yw cynyddu capasiti'r ysgol i 240 o leoedd ynghyd â chynnwys darpariaeth ar gyfer y Cylch Meithrin allanol yn yr adeilad ysgol.	
A yw'r swyddogaeth/polisi, y weithdrefn, yr arfer neu'r penderfyniad dan sylw yn bod eisoes neu a yw'n un newydd?	Cynnig ynghylch Ad-drefnu Ysgolion – Rhaglen Moderneiddio Addysg	
Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd wrth lunio'r asesiad a'r polisi? (rhestru yn unig)		
• Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif • Y Rhaglen Moderneiddio Addysg • Côt Trefniadaeth Ysgolion 2018 • Data CYBLD 2018		

1. Disgrifiwch nodau, amcanion neu ddiben y swyddogaeth/polisi, yr arfer, y weithdrefn neu'r penderfyniad dan sylw a phwy fydd yn cael budd o hyn.	Bydd y cynnig hwn yn cynyddu nifer y lleoedd cyfrwng Cymraeg sydd ar gael yn Ysgol Rhys Prichard ac yn dilyn yr amcanion a'r camau gweithredu fel y nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin. Bydd y cynllun yn rhoi adeilad ysgol newydd i ddisgyblion a staff Ysgol Rhys Prichard a chyfleusterau sy'n addas ar gyfer addysgu a dysgu yn yr 21 ^{ain} Ganrif. Bydd darparu lle i feithrinfa allanol hefyd yn cryfhau'r berthynas rhwng darparwyr y feithrinfa a'r ysgol a fydd yn helpu i sicrhau cyfnod pontio hwylus rhwng y cyfleusterau.
---	--

Mae'n ofynnol o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod y Cyngor yn rhoi "sylw priodol" i'r angen i wneud y canlynol:- (1) dileu gwahaniaethu, aflonyddu a fictimeiddio anghyfreithlon; (2) hybu cyfle cyfartal rhwng gwahanol grwpiau ; a (3) meithrin perthynas dda rhwng gwahanol grwpiau (gweler y canllawiau)		2. Faint o effaith fydd ar bob grŵp/nodwedd warchodedig o ran tri nod y ddyletswydd? Nodwch a fydd yn cael effaith fawr, effaith ganolog, effaith fach neu ddim effaith o gwbl.	3. Clustnodwch y risg neu'r effaith gadarnhaol bosibl ar gyfer pob grŵp/nodwedd warchodedig?		4. Os oes effaith negyddol anghymesur, pa ffactorau lliniarol ydych wedi'u hystyried?
Nodweddion gwarechodedig	Oedran	Effaith fach	Y Risgiau	Effeithiau cadarnhaol	
	Anabledd	Effaith fach		Bydd y cynnig yn darparu mynediad i ddisgyblion oed meithrin i ddarpariaeth feithrin yn adeilad yr ysgol. Bydd adeilad newydd yr ysgol yn cydymffurfio'n llwyr â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd gan	

			sicrhau hygyrchedd llawn i bawb.	
Ailbennu rhywedd	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Hil	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Crefydd/Cred	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Rhyw	Dim effaith o gwbl	Niwtral		
Yr Iaith Gymraeg	Effaith fach		Bydd y cynnydd yn nifer y lleoedd yn cynnig mwy o gyfleoedd i gael mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg yn ardal Ysgol Rhys Prichard yn unol â pholisïau cenedlaethol a lleol.	

	Unrhyw faes arall	Effaith fach		Ni fydd y cynnydd yn nifer y lleoedd yn yr ysgol yn cael effaith ar yr ysgolion sy'n amgylchynu dalgylch Ysgol Rhys Prichard.	
--	--------------------------	--------------	--	---	--

5. A fu unrhyw ymgynghori/ymgysylltu o ran y nodweddion gwarchodedig priodol?	DO ☒ NADDO ☐ Mae'r Swyddog Prosiect wedi cysylltu â Phennaeth, Staff a Rhieni Ysgol Rhys Prichard o ran y cynnig. Mae Aelodau Lleol hefyd wedi cael gwybodaeth lawn am y cynllun. Cynhaliwyd ymgynghoriad â'r Cyngor Cymuned, y Cylch Meithrin a'r trigolion lleol ynghylch lleoliad adeilad newydd yr ysgol.
6. Pa gam/gamau a gymerwch i leihau unrhyw effeithiau negyddol anghymesur, os bydd rhai? Sicrhau bod yr holl randdeiliaid allweddol yn cael gwybodaeth lawn drwy gydol y broses statudol.	
7. Caffael Ar ôl coladu'r dystiolaeth ar gyfer yr asesiad hwn, a oes unrhyw oblygiadau caffael i'r gweithgaredd, y cynnig a'r gwasanaeth. Amherthnasol Gofynnir ichi gynnwys canfyddiadau'r asesiad hwn yn eich cynllun caffael. Cysylltwch â'r Uned Caffael Corfforaethol i gael rhagor o gyngor.	
8. Adnoddau Dynol Ar ôl crynhoi'r dystiolaeth ar gyfer yr asesiad hwn, a oes unrhyw oblygiadau o ran adnoddau dynol i'r gweithgaredd, i'r cynnig neu i'r gwasanaeth? Gan y bydd cynnydd yn nifer y lleoedd, mae'n bosibl y bydd angen staff ychwanegol. Fodd bynnag, rhoddir sylw i hyn wrth i'r cynllun ddatblygu, a byddwn yn ymgynghori'n llawn ag Adnoddau Dynol.	

9. Ar sail y wybodaeth yn adran 2 a 6, a ddylai Asesiad Manwl o Effaith gael ei gynnal o ran y swyddogaeth/y polisi/y weithdrefn/yr arfer neu'r penderfyniad? (argymhellir bod hyn yn digwydd os oes mwy nag un effaith fawr wedi'i nodi yn adran 2)		DYLAI ☐	NA DDYLAI ☒
Cymeradwywyd gan: Pennaeth y Gwasanaeth	Simon Davies	Dyddiad: Chwefror, 2019	

Y DUDALEN
OLAF 39